

at denne Mulighed blev prøvet og bedre undersøgt, og at der blev udarbejdet Lovparagraffer i Overensstemmelse dermed.

Povlsen: Jeg er ganske enig med den højtærede Kultusminister i, at det var ønskeligt at komme bort fra de nuværende gejstlige Domstole. De er uheldige i deres Sammensætning; og den Procesmaade, som anvendes ved dem, er ingenlunde tilfredsstillende; idet der anvendes den gamle skriftlige Procedure, og Vidneførsel og Afhøring af Parterne umiddelbart for Retten finder ikke Sted, i ethvert Tilfælde ikke efter de gældende Bestemmelser. Noget andet er, at der har udviklet sig den Praksis, at baade Prøvt og Underdommer er til Stede, naar Vidnerne eller Parterne afhøres, men det er altsaa i Virkeligheden ikke efter de gældende Bestemmelser.

Men er der Enighed om, at de nuværende gejstlige Domstole bør ophæves, og hører Enigheden, naar Talen bliver om, hvad der bør sættes i Stedet. Som det er omtalt i Bemærkningerne til Lovforslaget, udtalte det Folketingsudvalg, som i Samlingerne 1901—02 og 1902—03 behandlede Forslag til Lov om Rettens Feje, sig for, at de gejstlige Retter skulde ophæves. Jeg maa maasse med den højtærede Formands Tilladelse oplæse nogle Linier af den Betænkning, som blev afgivet. Det hedder deri: „Hvad de gejstlige Retter angaar, da har der i Udvalget ikke været megen Tvivl om, at dette er en forældet Indrætning, selv til Behandling af Sager om „gejstlige Embedsmænds Pligter og Forhold i Embedsførelse“, hvilke Sager helt fyldestgørende kunde afgøres dels ad Forvaltningsvej ved Vejledning eller Tilrettevisning af foresatte eller ved Ejernelse fra eller Berøvelse af Embede, dels ad almindelig Retsvej, og endnu mindre Grund synes der at være til at bevare gejstlige Retter til Behandling af Skolelærersager.“ Det er det Standpunkt, som det overvejende Flertal i dette Ting stod paa i 1901—02. Den daværende Kultusminister, dette Tings nuværende højtærede Formand, modsatte sig imidlertid, at de gejstlige Domstole ophævedes, og dette skete da heller ikke, men Spørgsmaalet blev forelagt det kirkelige Udvalg til Behandling, og det er jo Resultatet af det kirkelige Udvalgs Forhandlinger, der ialt væsentligt foreligger her. Den højtærede Kultusminister udtalte ved Forelæggelsen af Lovforslaget, at der af Præster — og den højtærede Kultusminister føjede til: af andre Personer, som staar i kirkelig Tjeneste —

maa forlanges noget andet og mere end af Folk i ikke-kirkelige Stillinger. Dette er naturligvis i og for sig ikke rigtigt, Kravene maa være ens til alle, hvad enten de er Præster, eller de ikke er Præster. Men det er jo desværre sandt, at paa Grund af, jeg maa vel sige, en vis Mangel paa sædelig Alvor, et det saadan, at der af Folk i ikke-kirkelige Stillinger kan, uden at de mister deres Medborgeres Agtelse, foretages baade det ene og det andet, som med Rette øjeblikkelig vilde gøre en Præst umulig. Men skønt jeg indrømmer dette, mener jeg dog, at vi ikke behøver gejstlige Retter. Jeg mener nemlig, at alt, hvad der angaar disse særlige strengere Krav til Præsterne, ligesom alt, hvad der angaar Præsteres Lære, meget godt kan og i Virkeligheden bør afgøres uden at bringes for nogen Domstol, nemlig ved Forholdet til den Sognemenighed, Præsten tjener. Det er derfor mit Ønske, at der ud af Behandlingen af det foreliggende Lovforslag maa komme en Lov, hvorved de gejstlige Domstole ophæves, og hvorved der gives Sognemenighederne Indflydelse paa Afskedigelsen af deres Præster, og jeg ønsker ogsaa, at de samme Regler, som gælder for Lærere, skal gælde for Præster. Men jeg ønsker rigtignok ogsaa, at de Regler, som gælder for Lærere, ændres. Lærerlønningslovens § 8 kan efter min Mening, efter hvad der er passeret i Odsherred i de sidste Dage, ikke opretholdes uden Ændring. Jeg finder det aldeles nødvendigt at indføre en Appelinstans for Lærerne.

Ud fra denne Betragtning kunde det synes ganske urimeligt for mit Vedkommende at gaa ind paa Enkeltheden, men jeg skal dog tillade mig at gøre opmærksom paa nogle Urimeligheder i Lovforslaget, som jeg føler mig overbevist om, at selv Tilhængere af dets Grundprincip maa være enige med mig i bør ændres. Der staar i § 1: „Naar retslig Undersøgelse indledes mod en af Folkekirkens Præster eller andre i dens Kirkers Tjeneste staaende Personer eller mod en Lærer i Folkeskolen, gives der af Undersøgelsesdommeren Meddelelse herom til Stiftets Biskop.“ Ja, det kan vel ikke hjælpe det allerringeste at gøre opmærksom paa, at paa Dansk hedder det ikke: „andre i dens Kirkers Tjeneste staaende Personer“, men: „andre Personer, der staar i dens Kirkers Tjeneste“. Det er vel ganske haabløst at gøre opmærksom paa saadanne Ting. Udvalget for Loves sproglige Affattelse synes ganske at have opgivet Ævred, og jeg undskylder dette Udvalg. Efter det aldeles